قدم بهذا ایضا ابو بکر سعد ای ابو بکر ابن سعد ادام الله ایامه ای اطال عمره ونصر اعلامه بالفتح جمع علم بفتحتین قطعه

بدر بجای پسر لفظ جای معجم هرگز این کرم نکند مر هون که دست جود تو با خاندان آدم کرد یعنی انک اشفق باولاد آدم من

آبائهم خدای بسکون الیاء مبتدا ای خداوند که بر عالمی بفتح اللام ویاء النسبة بخشاید مضارع بخشایدن بمعنی الرحمة ای اراد الله

تعالی ان یرحم جمیع الذین هم منسوبین الی العالم تراب رحمت خود پادشاه عالم کرد فان کونک سلطانا علی الناس رحمة علیهم قاضی چون

سخن بدین پایه رسانید ای اوصل الکلام الی هذه المرتبة واز حد قیاس ما ارباب مبالغه در گذرانید ای حکم بالاعتدال بمقتضای

حکم قضا ای بموجب حکمه رضا دادیم وقبلناه واز مضا در گذشتیم ای تجاوزنا عنه وبقصد ما جری راه مدارا وهی المراعاة والملا عند

گرفتیم قال علیه السلام امرنا بمداراة الناس سر بنهادیم ای ترک لقیل الشعر که مافات وتدارک برفتیم بکیفیت نهادیم کلا عتذار وبوس

بر سر وروی همدیگر دادیم ای قبل کل واحد منا راس الآخر ووجهه وختم سخن بر این بود وبیت بعد ای ختمت الکلام بهذا البیتین وصحب

فیهما اللطائف نظر قطعه مکن ز گردش گیتی بالکاف الفارسی فیهما شکایت مفعول مکن ای درویش علة التهای تعول

که تیره بختی بیاء الخطاب وشرح وصف ترکیبی اکو هم مرادف مع وقد براد به الاستمرار بر این نسق مردی بضم المیم خطاب مردون

توانگرا بالالف فی آخره للنداء چو دل ودست کامرانت هست معناه بالترکی چونکه مرادک ورجی الک وکو کلک وار در بخور

وبخش بالباء الاصلیة ای کل بعض مالک واعط بعضه که دنیا وآخرت بردی بضم الباء ای حصل لک حظ الدنیا وحظ نصیب

الآخرة باب هشتم در آداب صحبت الآداب جمع ادب وهو اجتماع خصال

الخیر والادیب هو الذی اجتمع فیه تلک الخصال وقد یطلق علی المعلم الادب والصحبة بمعنی المصاحبة حکمت

مال از بهر آسایش ای لاجل استراحت عمر است نه عمر از بهر گرد کردن مال ای لیس العمر لاجل جمع المال عاقلی را پرسیدند

تلما یوجد فی بعض النسخ پرسیدم که نیکبخت کیست وبدبخت چیست وقد یستعمل بمعنی کیست نیکبخت آنکه خورد وبکشت

الراء والدال خوردن وکشت بکسر الکاف العربی ماضی کشتن بمعنی الحرث ای طرح البذر وبدبخت آنکه مرد بضم المیم ای مات

بکسر الهاء

بکسر الهاء

١١٧

بکسر الهاء ای ترک ماله بیت مکن نماز ای لا تصلی بر آن هیچکس علی شخص بخیل که هیچ نکرد ای لم یعمل عملا ینفعه علت التهی

بقوله که عمر در سر تحصیل مال کرد ونخورد ای صرف عمره بتحصیل المال ولم ینتفع به بیت موسی علیه السلام قارون را نصیحت کرد که احسن کما احسن

امر نا الاحسان کما احسن الله الیک ای احسن الی عباد الله باداء الزکوة والصدقة کما احسن الله الیک بعلم الکیمیا نشنید یعنی لم

یقبل قوله وعاقبتش شنیدی قد تبادر فی قول المصنف قارون هلاک شد قطعه آنکس که بدینار ودرم خیر نیندوخت

الا ام بکسب التواب بهما سر عاقبت اندر سر دینار ودرم کرد ای صرف رأسه فیهما خواهی که ممتنع شوی ای ان اردت کنت تریدان تنتفع

از نعمت دنیا با خلق کرم کن که خدا با تو کرم کرد کما قیل شعر اذا جادت الدنیا علیک فجدبها علی الناس طرا انها تتقلب

فلا الجود یفنیها اذا هی اقبلت ولا البخل یبقیها اذا هی تذهب عرب گوید جد ای امر من جاد یجود بالجود ولا تمنن نهی من المنة وتعلیل

قولهم فان الفایدة الیک تعود وتقدیم الجار للحصر والسجع والمصنف فسره بقوله یعنی بخش وعطا ده امر من دادن ومنت منه یعنی

المیم النافیة وکسر النون وسکون الهاء منه نهی من نهادن که فایده آن بتو باز میگردد قطعه درخت کرم هر کجا بیخ کرد ای نبت وصار

عکما گذشت از فلک شاخ بالای او فان اثار التواب یعنی انه مرفوعة بالرفع گی تخو بر پای ای لا تقطعه بیا یعنی لا تبطله بالمنة بالمنة

کما قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا لا تبطلوا صدقاتکم بالمن والاذی قیل المنة من ضعف المنة بالضم ای القوة قطعه شکر خدای کن

که موفق اسم مفعول من التوفیق بخیر متعلق بموفق زانعام فضل او نه معطل گذاشتت الفاء الاخیرة للخطاب ای لم یترکک معطلا شرح

من انعامه وفضله منت منه که خدمت سلطان همی کنی کما قال الله تعالی قل لا تمنوا علی اسلامکم منت شناس ازو که بخدمت بداشتت بل الله یمن علیکم

ان هداکم للایمان حکمت دو کس رنج بیهوده بردند وسعی بی فایده کردند یکی آنکه مال

اندوخت ای اکتسب ونخورد ودیگر آنکه علم آموخت وعمل نکرد قطعه علم چندانکه بیشتر خوانی لفظ بیشتر اسم تفضیل چون عمل در تو نیست نادانی

بیاء الخطاب نه محقق بکسر القاف الاولی والمشددة معناه من اثبت المسایل بالدلایل بود لا یکون محققا نه دانشمند چارپایی بود

کتابی چند صفة چارپا قال الله مثل الذین حملوا التوریة ثم لم یحملوها کمثل الحمار یحمل اسفارا آن تهی مغز را چه علم وخبر ای

Copyright © King Saud University